

Handleiding voor de animator

Geachte leerkracht, begeleider, animator,

Tijdens de vakantiemaanden, zullen een groot aantal van uw studenten gaan werken om wat zakgeld te verdienen. Bepaalde van deze studenten (laatstejaars) zullen nadien hun beroepsleven starten.

De meeste arbeidsongevallen vinden plaats tijdens het eerste jaar van tewerkstelling. De jongeren die vandaag de dag nog onder uw hoede zijn zijn de meest kwetsbare.

De uitzendsector heeft een video ontwikkeld om de jonge werknemer "eerste tewerkstelling" en de jobstudenten te sensibiliseren voor veiligheid en gezondheid op het werk.

Video : FIRST MISSION

I. Doelstelling :

Doelstelling :

De video heeft tot doel jonge werknemers te sensibiliseren voor de risico's en de gevaren op de werkplek, hun kennis inzake veiligheidsvoorschriften te meten en de juiste gedragingen aan te leren.

De video betreft in het bijzonder de werknemers uit de uitzendsector. De meeste laatstejaarsstudenten en de jobstudenten (student-werknemer ouder dan 16 jaar) vinden meer en meer hun eerste job via uitzendarbeid.

De uiteenlopende aard en de nieuwigheid van de opdrachten vereisen van de uitzendkrachten dat ze zich snel aan hun nieuwe werksituatie aanpassen, en dit op een veilige manier. Risicofactoren zijn hier het gebrek aan ervaring en de flexibiliteit van de arbeid.

Wetend dat 20% van de risicosituaties 80% van de ongevallen geven, concentreert de video zich op de meest voorkomende risico's in het dagdagelijkse bedrijfsleven.

De video wil de jonge werknemer aansporen om zijn eigen veiligheid in handen te nemen.

Door actief deel te nemen, d.w.z. door antwoord te geven op enkele vragen die tijdens het afspelen van de video gesteld worden, leert de jonge werknemer na te gaan of zijn taak overeenstemt met wat hem opgedragen werd.

II. Methode :

De jonge werknemer is toeschouwer : er wordt hem een geheime opdracht toevertrouwd vooraleer een echte opdracht te beginnen. Fictie gaat de realiteit vooraf.

De video bestaat uit simulaties van werksituaties, al dan niet gevaarlijk, die de jonge werknemer zal tegenkomen tijdens het uitvoeren van een van zijn opdrachten. (Er worden geen ongevallen getoond). Een verkeerde inschatting van de situatie kan belangrijke gevolgen hebben, o.a. een arbeidsongeval.

De jonge werknemer leert de situatie te analyseren en aangepast te reageren.

Volgende situaties worden besproken:

- onthaal van de jonge uitzendkracht in het agentschap (belang van de werkpostfiche).
De werkpostfiche is voor de uitzendkracht in bepaalde gevallen verplicht (risico's op het werk en/of verplicht medisch onderzoek)
- onthaal van de jonge werknemer in de onderneming (instructies, werkkledij, persoonlijke beschermingsmiddelen,)
- hoe een cutter, een mes gebruiken
- wat moet er gebeuren bij brand?
- gevaarlijke producten herkennen
- gevaarlijke machine
- laspost
- intern transport
- persoonlijke beschermingsmiddelen
- algemene veiligheidsattitude, hygiëne en EHBO

Gedurende het bekijken van de video moet de jonge werknemer zeer oplettend zijn, want per thema worden verschillende scènes uitgewerkt maar er wordt slechts één vraag gesteld.

Doggyguard, een sympathieke hond-bodyguard en zijn streken animeren het gebeuren. Deze held uit de stripwereld (Doggyguard van uitgeverij Lombard) zal de antwoordtijd aftellen tijdens een "gag". Dit voegt aan de video een humoristische noot toe die in de herinnering van de student zal blijven hangen.

Na de test geeft de leerkracht de goede antwoorden, bespreekt ze met de studenten en geeft hen aanvullende informatie. (zie aanvullende documentatie in hoofdstuk IV)

De student vertrekt niet met lege handen na de test. Hij moet zich de boodschap herinneren tijdens de verschillende opdrachten die hij later zal uitvoeren. Daarom zal hij een folder in zakformaat ontvangen die hem aan de video, de test herinnert en hem informatie geeft over de etikettering van gevaarlijke producten, de werkpostfiche,

Opmerking : Bijkomende folders kunnen bij PI besteld worden.

III. Hoe de video gebruiken

De video kan gebruikt worden tijdens een technische les voor een deel dat meer gericht is op het toekomstige beroepsleven van de student en op de risico's die hij zal ontmoeten op de werkplaats.

De student ontvangt een formulier waarop per vraag drie mogelijke antwoorden zijn genoteerd waarvan één dient aangekruist te worden. Dit antwoordformulier is hierbijgevoegd en kan gecopieerd worden.

IV. Handleiding voor de leerkracht

a. Inleiding

De vragen die in de video gesteld worden en de drie mogelijke antwoorden worden integraal hernomen in de volgende tekst. Het juiste antwoord is aangeduid. De belangrijkste boodschap die moet worden overgebracht, is aangegeven met "☐". Daarna vindt U de commentaar die U kan gebruiken om de antwoorden toe te lichten tijdens de bespreking met de studenten. Er wordt verder gerefereerd naar documenten (onderlijnd) die in bijlage opgenomen worden of die verwijzen naar instructiekaarten (te vinden op de website <http://www.p-i.be/nl/publicaties.htm>) en naar de folder die U aan de studenten meegeeft.

Een uitzendkracht die "beter veiligheidsbewust" werkt is een beter inzetbare uitzendkracht. Hij zal opnieuw gevraagd worden door de inlenende onderneming en misschien wel later aangeworven worden.

De veiligheid van een beginnende uitzendkracht is een investering voor iedereen : de jonge werknemer (uitzendkracht), de opdrachtgever, en het uitzendkantoor zijn partners om hun respectievelijke opdracht te laten slagen.

b. Vragen en antwoorden

1. **Onthaal van de uitzendkracht in het uitzendkantoor**

Voorafgaande opmerking : dit betreft enkel uitzendarbeid maar daar het grootste aantal werknemers hun eerste job vinden via uitzendarbeid is het belangrijk deze informatie te kennen.

Wanneer je een opdracht krijgt, zal het uitzendkantoor je een werkpostfiche geven. Deze werkpostfiche bevat belangrijke informatie over :

- 1. het salaris waarop je recht hebt
- 2. het aantal te presteren uren en werkdagen
- 3. de risico's die verbonden zijn aan het werk dat je gaat uitvoeren en de te nemen voorzorgsmaatregelen

BOODSCHAP : belang van de informatie die in de werkpostfiche opgenomen is.

De werkpostfiche die ter beschikking gesteld wordt door het uitzendkantoor voor de aanvang van elke nieuwe opdracht bevat nuttige informatie en is nodig om de uitzendkracht te informeren over het werk, de veiligheid en de gezondheid op de arbeidsplaats en de arbeidspost. Ze bevat eveneens de maatregelen die moeten genomen worden om de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te garanderen.

Ze geeft een beschrijving van de werkzaamheden en de eventuele risico's gebonden aan deze werkzaamheden en waaraan speciale aandacht moet besteed worden. Indien de werknemer een medisch onderzoek moet ondergaan voor de arbeidspost is dit eveneens aangeduid en het uitzendkantoor zorgt ervoor dat dit onderzoek kan plaatshebben. De persoonlijke beschermingsmiddelen die moeten gebruikt worden tijdens het werk zijn aangegeven.

Dankzij deze informatie kan de werknemer zelf nagaan of het opgedragen werk overeenkomt met deze aangeduid op de werkpostfiche en of de nodige beschermingsmiddelen die aangegeven zijn, ook beschikbaar zijn. In het tegengestelde geval dient de werknemer ernaar te vragen.

Indien het werk geen specifieke risico's inhoudt, wordt niet altijd een werkpostfiche gegeven, maar wel de informatie over de werkpost, de werkkledij en eventueel de te gebruiken persoonlijke beschermingsmiddelen.

Andere informatie in verband met loon, werkuren worden afzonderlijk van deze werkpostfiche meegedeeld.

Bijkomende informatie voor de leerkracht betreffende de werkpostfiche : zie bijlage 2.

2. Onthaal van de werknemer in de onderneming

Van zodra je op de arbeidsplaats komt :

- 1. begin je alvast te werken in afwachting van de verantwoordelijke
- 2. lees je aandachtig al de papieren die je gekregen hebt aan de receptie
- 3. overloop je samen met de verantwoordelijke de risico's van je job en de te nemen voorzorgsmaatregelen

BOODSCHAP : alvorens met het werk te beginnen moet de werknemer de nodige informatie ontvangen over de specifieke arbeidspost en de werkvoorwaarden van de onderneming

Wanneer de uitzendkracht in de onderneming aankomt, moet hij ter plaatse de instructies voor zijn werk ontvangen, zijn werkkledij en zijn persoonlijke beschermingsmiddelen.

Hij begint niet aan zijn werk alvorens hij de instructies ontvangen heeft.

In de onderneming zal hij de informatie ontvangen over de specifieke risico's in de onderneming, de risico's gebonden aan de arbeidspost en de te nemen preventiemaatregelen.

Hij ontvangt er eveneens inlichtingen over gevaarlijke zones waar hij geen toegang heeft, de plaats waar de eerste zorgen toegediend worden bij een eventueel ongeval, de naam van de eerste hulpverlener, van de arbeidsgeneesheer en van de preventieadviseur.

De maatregelen in verband met brand en evacuatie en ook praktische informatie over de plaats van de kleedkamers, toiletten, refter (openingsuren) worden ook meegedeeld.

Eveneens moet hij weten tot wie hij zich moet richten wanneer zich een probleem stelt.

In sommige ondernemingen ontvangt hij eveneens een onthaalbrochure waarin deze gegevens toegelicht zijn.

3. **Uitpakken van goederen met behulp van een cutter**

Wanneer je een pak of pallet dient te openen met een snijwerktuig, zoals een cutter of een mes, moet je er steeds voor zorgen dat :

- 1. je steeds van links naar rechts snijdt
- 2. je steeds van je vrije hand weg snijdt
- 3. je handschoenen draagt die een dikte hebben van minstens 3 mm.

BOODSCHAP : bij het openen van een verpakking er steeds voor zorgen dat het snijwerktuig het lichaam niet kan raken bij een bruuske beweging of het uitschieten van het mes, eveneens oppassen voor omstaanders en collega's .

In de meeste gevallen zal de werknemer een verpakking openen door een mes van het lichaam weg te bewegen. In sommige gevallen kan dit inderdaad door een beweging van links naar rechts zijn voor de rechtshandigen en van rechts naar links voor de linkshandigen, maar steeds opletten dat het mes niet het eigen lichaam of dit van een werkmakker kan raken.

De boodschap is algemeen : vermijd dat een snijwerktuig een lichaamsdeel, de hand kan raken.

Opgelet : het lemmet kan ook kwetsen bij het opnemen, doorgeven of wegsteken van een mes. Het lemmet moet steeds beschermd zijn indien het in een zak wordt weggestoken. Denk ook aan orde en netheid, ruim steeds op wat toevallig valt, scherven en dergelijke meer. Berg werktuigen steeds weg en laat niets rondslingeren.

Wanneer een pallet met stalen banden wordt samengebonden, zal bij het doorknippen van de banden, de metalen band wegspringen onder zijn spankracht. Ook het vastnemen van stalen banden of verpakkingen kunnen snijwonden veroorzaken. Het gebruik van handschoenen bij het behandelen van dozen en pakken is dus noodzakelijk. De hand die gekwetst kan worden, moet dus steeds beschermd worden met een handschoen; maar het is dikwijls hinderlijk handschoenen te gebruiken bij het hanteren van een snijwerktuig.

Instructiekaart : opruimen van glasschereven

Instructiekaarten voor werk in de horeca : de 10 geboden van het mes en het gebruik van de vleessnijmachine

4. Evacuatie van de werkplaats in geval van brand

Vooraleer je het werk begint moet je in elk geval op de hoogte zijn van :

- 1. het evacuatieplan van het bedrijf waarvoor je werkt
- 2. de lijst van mensen die met jou werken
- 3. het telefoonnummer van de 1ste hulpdienst

BOODSCHAP : ken de instructies in geval van evacuatie van het gebouw, de te volgen evacuatiewegen, verzamelplaats

Bij het onthaal moet een verantwoordelijke binnen de onderneming informatie geven over wat te doen staat in geval van brandalarm.

Het evacuatieplan en de belangrijkste maatregelen die in geval van brand moeten gevolgd worden, zijn meestal in de onderneming uitgehangen. Lees ze en onthou het belangrijkste wat je moet weten om in veiligheid te evacueren :

- Bekijk op voorhand de evacuatieweg, weet wie de verantwoordelijke is om in geval van evacuatie de personeelsleden te begeleiden, volg zijn instructies in geval van brand
- Ken de verzamelplaats in geval van brand en evacuatie
- Ken de pictogrammen die nooduitgangen en evacuatiewegen aanduiden (wit op groene achtergrond), ken de pictogrammen die brandbestrijdingsmateriaal aanduiden (wit op rode achtergrond) ; deze pictogrammen zijn terug te vinden op de folder "veilig werken is eenvoudig".

Pictogrammen : zie folder en cd-rom : etiketten.ppt

5. Behandeling en etikettering van gevaarlijke producten

In elke onderneming worden producten met gevaarlijke eigenschappen gebruikt. Bekijk het etiket en de informatie. Ken je de betekenis van volgende pictogram ?

- 1. ontvlambaar product, kan brand verspreiden
- 2. corrosief product, tast de huid aan
- 3. giftig product, besmetting mogelijk

BOODSCHAP : ken de betekenis van de etiketten en de veiligheidsaanbevelingen die erop staan.

Ken het gevaar van het product aan de hand van de pictogrammen die zich op het etiket bevinden. Het pictogram duidt het risico van het product aan en geeft eveneens de preventiemaatregelen aan voor het gebruik van het product, de stockage ervan en eventueel wat te doen bij ongeval.

Indien producten moeten overgeheveld worden van één recipiënt in een ander volg de specifieke veiligheidsregels (indien deze voor een bepaald product niet gegeven of gekend zijn, vraag ze alvorens ermee te werken). Gebruik enkel een geëtiketteerd recipiënt en giet nooit een product over in een fles of pot waar zich geen etiket op bevindt dat conform is met deze van het oorspronkelijke recipiënt. Giet zeker nooit producten in flessen die voor voedingswaren gebruikt worden (melk-, wijnflessen, en dergelijke meer), het risico voor verwarring is enorm groot.

TIP VOOR DE STUDENT: ook bij je thuis bevinden zich tal van producten met etiketten. Deze producten hebben risico's voor jou en je familie. Stockeer deze producten conform met de instructies en lees eveneens de veiligheidsmaatregelen. Heel wat ontvlambare producten kunnen brand veroorzaken (toxische producten zorgen voor vergiftiging en worden uit de buurt van kinderen gehouden).

Meer documentatie voor de leerkracht : zie folder en cd-rom etiketten.ptt

6. Gebruik van een houtbewerkingsmachine

Op het ogenblik dat een machine uitvalt, om een onbekende reden, probeer je eerst :

- 1. of je de machine zelf weer aan de praat krijgt
- 2. kijken of er geen stroompanne is en/of er geen zekering gesprongen is. Vervolgens probeer je de machine zelf weer aan de praat te krijgen
- 3. bekijken of al de veiligheids van de machine wel degelijk geblokkeerd zijn in de "stop-stand". Vervolgens roep je iemand die je kan helpen.

BOODSCHAP : kom nooit zelf tussen wanneer een machine blokkeert, er zich een panne voordoet, vraag steeds de verantwoordelijke techniker

Indien de machine blokkeert, stil valt, plaats zo mogelijk de bestuursorganen in een veilige positie zodat de machine niet ongewild opnieuw start, zo kan een verder ongeluk vermeden worden.

Weet steeds waar zich de noodstop bevindt om in geval er zich iets onverwachts voordoet of er een gevaar dreigt, de machine onmiddellijk stil te zetten.

BELANGRIJK is dat de operator niet zelf de oorzaak van de panne wegneemt en de machine opnieuw start. Roep steeds de hulp in van een bevoegd persoon.

Wanneer een zekering gesprongen is, herstel niet zelf de stroomonderbreking maar laat de oorzaak opsporen. Start nooit een stilgevallen machine opnieuw, je kan collega's in groot gevaar brengen.

Werk nooit op een machine waar de beveiligingen weggenomen zijn of geblokkeerd werden (dit geldt ook voor het atelier van de school).

Op draaiende machines worden alle loshangende kledij en juwelen gebannen, lang haar wordt samenebonden, werk niet met handschoenen, het risico bestaat dat de kledij of het haar door de machine gegrepen wordt en de operator meegesleurd wordt.

Instructiekaart : houtbewerking en gebruik machines

7. Werken in de nabijheid van een laspost

Indien je zelf geen laswerkzaamheden uitvoert maar in de buurt van een lasser werkt :

- 1. draag je een lasmaker
- 2. is er geen enkel gevaar indien je een afstand kan bewaren van minstens 10 m
- 3. controleer je of er een veiligheidsscherm aanwezig is zodat je niet rechtstreeks in de lasboog kijkt

BOODSCHAP : het lasgordijn en de lasschermen die zich rond de laspost bevinden, dienen niet voor de beveiliging van de lasser maar voor de omstanders. Blijf uit de buurt van een lasser en kijk niet in een lasboog

Opmerking voor de animator : de bescherming van de ogen bij elektrisch lassen gebeurt aan de hand van een lasscherm dat ofwel in de hand gedragen wordt of vastgemaakt wordt op een helm. Dit beschermt het aangezicht tegen de rondvliegende gensters en de ogen door middel van een speciale filter die in een scherm gemonteerd is. Om de omgeving af te schermen worden lasgordijnen of grote schermen gebruikt die kunnen verplaatst worden.

Voor een zuurstofacetyleenlasser (zuurstof en acetyleenflessen) is het risico op verblinding kleiner en maakt hij gebruik van een bril. Het risico voor rondvliegende genster is echter belangrijk.

Om lasverblinding te voorkomen worden de lasschermen rond de laspost geplaatst. Deze zijn dikwijls mobiel en moeten regelmatig juist geplaatst worden, zeker naast een doorgang.

Kijk nooit rechtstreeks in een lasboog, zoniet krijgt men lasogen en dit is zeer pijnlijk. Bij herhaaldelijk of langere blootstelling kan dit zelfs zeer ernstige oogschade veroorzaken.

TIP VOOR DE STUDENT : Indien je in de buurt van een lasser moet zijn of werken, wacht eventueel tot de lasboog verdwenen is, verwittig hem dat je in de buurt moet werken. Zorg dat de lasschermen of lasgordijnen zodanig geplaatst zijn dat je niet rechtstreeks in de lasboog kijkt.

Instructiekaart : lasser

8. Intern transport

Een vorkheftruck kan mensen in gevaar brengen. In de sequentie die je zonet zag, was er nochtans iemand die een zware fout beging :

- 1. één van de bestuurders heeft het maximum toegelaten laadvermogen overschreden
- 2. de bestuurder verplaatste te hoog gelegen goederen
- 3. een arbeider wandelde onder een vorklift terwijl deze in volle activiteit was

BOODSCHAP : de verkeersregels in de onderneming zijn er om een veilig en een vlot transport mogelijk te maken – informeer je en hou er rekening mee

Loop nooit onder een last : een verkeerd manoeuvreer, een vallende last en er is een slachtoffer.

Loop nooit tussen de vorkheftruck en een muur of een rek. Wacht tot de laad- of loswerkzaamheden beëindigd zijn. De heftruckbestuurder heeft al zijn aandacht nodig om de juiste positie en beweging van de last te volgen, en weet niet wat er zich achter de heftruck voordoet of wie zich rond de heftruck bevindt.

Indien er duidelijke regels voor voetgangers en heftruckbestuurders zijn vastgelegd in de onderneming, hou er dan rekening mee. De voetganger heeft in de doorgangen en op oversteekplaatsen dikwijls voorrang op de heftruck, maar het is niet altijd mogelijk voor hem om tijdig te stoppen of je op te merken doorheen de last die de truck transporteert.

Opgelet : een vorkheftruck mag niet door iemand bestuurd worden, indien hij daartoe geen toelating en de nodige vorming ontvangen heeft. Daarenboven moet hij medisch geschikt bevonden worden iomdat hij een veiligheidspost bedient. Belangrijk : zie bijlagen 3 en 4 verboden werkzaamheden voor studenten en de uitzonderingen.

De heftruckbestuurder moet het lastdiagram van de heftruck respecteren. Deze bepaalt de maximum toegelaten last die mag vervoerd worden.

Transpallettrucks met geringe hefhoogte mogen door studenten ouder dan 18 gebruikt worden, maar zijn de oorzaak van belangrijke ongevallen vooral aan voeten en enkels. Respecteer de gebruiksregels en draag veiligheidsschoenen.

Instructiekaart : werken met transpallet

Instructiekaart : verplaatsen van rolwagentjes in de keuken.

9. Persoonlijke beschermingsmiddelen

Op de werkpostfiche staat beschreven welke persoonlijke beschermingsmiddelen je moet gebruiken tijdens het uitvoeren van de job.

- 1. je draagt ze zolang het niet stoort tijdens het werk
- 2. je draagt ze op de momenten dat ze je werk vereenvoudigen
- 3. je draagt ze in overeenstemming met de instructies en de pictogrammen

BOODSCHAP : Het is belangrijk de persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen wanneer het gebruik opgelegd wordt

Het is verplicht de persoonlijke beschermingsmiddelen die aangeduid zijn op de werkpostfiche te gebruiken volgens de richtlijnen van het bedrijf waar de utzendkracht zijn opdracht uitvoert. Ze zijn nodig om de veiligheid en de gezondheid van de werknemer te beschermen.

Het bedrijf zal tonen hoe deze beschermingsmiddelen moeten gedragen en gebruikt worden. Er hangen pictogrammen waar het verplicht is ze te dragen (zie folder die in de portefeuille kan bewaard worden). Bvb. veiligheidsschoenen beschermen tenen tegen vallende voorwerpen maar ook tegen de penetratie van eventuele spijkers of scherpe voorwerpen op de vloer.

Bij contact met voeding, worden specifieke beschermingsmaatregelen voorzien die eveneens vermijden dat de voedingswaren zou kunnen besmetten.

Instructiekaart : persoonlijke hygiëne in de voeding.

10. Persoonlijke hygiëne en verantwoord gedrag

Wanneer je je kwetst op het werk :

- 1. ga je na de werkuren naar de dokter indien het een kleine wonde betreft
- 2. laat je je verzorgen in de eerste hulppost
- 3. verlaat je het werk en laat je verzorgen bij de dichtst bij gelegen huisartspraktijk

BOODSCHAP : laat onmiddellijk elke verwonding verzorgen en verwittig de werkleider in de onderneming en het uitzendkantoor

Bij verwonding, moet men zich onmiddellijk laten verzorgen door de.eerstehulpverlener van de onderneming. Een verwonding hoe klein ook kan altijd ontsteken en belangrijk worden.

Gebeurt het bij werkzaamheden aan een draaiende machine, leg dan de machine in alle veiligheid stil om een ongeval voor de collega's te vermijden. Het is belangrijk dat onmiddellijk de werkleider op de hoogte gebracht wordt en het slachtoffer zich naar de eerstehulppost begeeft.

In alle gevallen moet het uitzendkantoor verwittigd worden zodat zij een arbeidsongevallenaangifte kan opmaken voor de verzekering.

Indien een huidallergie of jeuk vastgesteld wordt bij gebruik van bepaalde stoffen, meld dit onmiddellijk aan de werkleider die de arbeidsgeneesheer zal inschakelen.

De andere beelden van de sequentie

Een nette werkomgeving behouden maakt deel uit van de opdracht. Het opbergen van werkmateriaal, het opruimen van afval en brokstukken zijn ieders bijdrage tot de veiligheid van zichzelf en zijn collega's.

Wanneer een nooduitgang versperd is, maak deze vrij, zoals de vrouw die de karretjes voor de nooduitgang wegneemt of de heftruckbestuurder die een brandslang toegankelijk maakt. Het is belangrijk dat bij brand de brandbestrijdingsmaterialen en de nooduitgangen vrij zijn en op elk moment bereikbaar.

Voor het correct tillen van lasten bestaan goede regels. Het is belangrijk dat de rug niet overbelast wordt en door een goede manier van tillen kan zonder enig risico voor de gezondheid en de rug het werk uitgevoerd worden.

Regelmatig de handen wassen is een basishygiëneregels, zeker na het gebruik van de toiletten en vooraleer tet eten. *Maar welke is de goede manier om sterk bevulde handen te wassen?*

Instructiekaart : manueel hanteren van lasten en heffen en tillen in de horeca

Instructiekaart :. handen wassen en "hygiëne in de voedingssector"

V. Gevolgtrekking voor de leerkracht

De studenten kunnen nu de moeilijkheden, die zij op het werk tegenkomen beter inschatten en aanpakken. Het is essentieel dat de toekomstige werknemers vanaf nu weten dat werken geen spel is ! Dit bewustmakingsproces moet begeleid worden door alle betrokken instanties.

Een onderneming is een andere leefomgeving dan een school (waar ook veiligheidsregels gelden). De gevaren voor de gezondheid en de veiligheid zijn er groter. Op school waar sommige leerlingen op verschillende machines werken of met verschillende gevaren geconfronteerd worden zijn ze onder toezicht en worden ze voortdurend gevolgd door een leerkracht. Zij werken er slechts enkele uren per week.

In een onderneming is het gevaar meer alomtegenwoordig, door de activiteit zelf en het samenwerken met collega's. Lange werkdagen, vermoeidheid, onoplettenheid, omgevingsbelasting, Het is niet omdat men op een machine kan werken dat er geen gevaar is.

Er zijn risico's maar ook beschermingsmiddelen, collectieve of persoonlijke, instructies, te volgen regels en zaken die op de werkplaats moeten gekend zijn teneinde zijn eigen veiligheid en gezondheid te vrijwaren evenals deze van de collega's. De veiligheid op het werk is een zaak van iedereen !

Bijkomende opmerkingen van de leerkracht :

Bijlage 1

Lijst van de instructiekaarten

Enkel instructiekaarten vind je op de cdrom, alle instructiekaarten vind je op de website <http://www.p-i.be/nl/publicaties.htm>

Nr	Instructiekaart
1	persoonlijke hygiëne
2	manueel hanteren van lasten
3	handen wassen
4	beeldschermwerk
5	veilig tillen horeca
6	vleessnijmachine
7	10 geboden van het mes
8	keukenkar verplaatsen
9	scherven ruimen
10	persoonlijke hygiëne voeding
11	transpalet gebruiken
12	chauffeur
13	schoonmaken
14	ladders
15	aanslag van lasten
16	machines voor houtbewerking
17	verfspuitcabine
18	pneumatische niet- en nagelmachine
19	elektromecanici
20	automecanici
21	slijpmachine
22	heftruckbestuurder
23	kraanmachinist
24	laboratoriumwerker : chemie
25	vergrendeling
26	loodgieter
27	elektrici
28	lasser
29	gebruik van machines

Bijlage 2 :

INFORMATIE VAN DE UITZENDKRACHT – GEBRUIK VAN DE WERKPOSTFICHE

Wanneer de uitzendconsulent een opdracht heeft voor een werknemer, vraagt zij hem om naar het uitzendkantoor te komen. Het betreft arbeidspost X waarvoor kwalificatie Z gevraagd wordt. Aan de hand van de werkpostfiche die de uitzendconsulent van de inlener ontvangen heeft, informeert zij de uitzendkracht over de :

- de in te nemen werkpost, de uit te voeren functie
- het medisch toezicht
- de vaccinaties
- de werkkledij
- de persoonlijke beschermingsmiddelen
- de preventiemaatregelen die moeten gerespecteerd worden
-

De werkpostfiche heeft als doel informatie uit te wisselen tussen de drie betrokken partijen :

- *de inlener (verstrekkt de informatie via de werkpostfiche)*
 - de werkpost, of functie en de activiteiten
 - kan de functie toevertrouwd worden aan een jobstudent ?
 - de risico's op de arbeidspost (gebaseerd op de risico-analyse)
 - de bijzondere beschermings- en preventiemaatregelen die moeten genomen worden
 - het verplicht medisch toezicht
 - de werkkledij en de persoonlijke beschermingsmiddelen die moeten gedragen worden
 - wordt er alleen gewerkt, in ploeg, dag-, nachtshift ?
 - arbeid in de onderneming of op verplaatsing, buiten, binnen, in de hoogte, ...
- *de uitzendonderneming*
 - welk type werknemer wordt gevraagd ?
 - welke taken moet hij juist uitvoeren ? is er een vooropleiding, ervaring noodzakelijk ?
 - is er een medisch attest beschikbaar, vaccinatie-attest (zie Centraal Medisch Dossier)
 - wie zorgt voor de werkkledij en de persoonlijke beschermingsmiddelen ?
 - is er een onthaal in de onderneming voorzien ?
- *de uitzendkracht*
 - wat moet ik doen ?
 - moet ik een nieuw medisch onderzoek ondergaan ?
 - moet ik ingeënt worden ?
 - welke werkkledij moet ik dragen en welke persoonlijke beschermingsmiddelen?
 - met welke producten zal ik werken, met welke machines ?
 - krijg ik een specifieke vorming of begeleiding ?

Via de werkpostfiche moet de uitzendconsulent over voldoende informatie beschikken om de geschikte uitzendkracht te selecteren en om hem te informeren over de uit te voeren taak. Indien de werkpostfiche onvolledig is, kan eventueel met behulp van de typefuncties beschreven door PI een betere selectie uitgevoerd worden.

Wanneer de werknemer de opdracht aanvaardt, is het nuttig de uitzendkracht voor zijn eerste opdracht de test van de video "first mission" te laten uitvoeren.

De uitzendconsulent moet ook :

- *een kopie van het arbeidsreglement van het uitzendkantoor overhandigen*
- *de uitzendkracht informeren over de verschillende diensten die het kantoor ter beschikking stelt (externe preventiedienst, mogelijke vormingen)*
- *informatie verstrekken over de loonberekening, eindejaarspremie en dergelijke meer*
- *duidelijke informatie geven hoe de uitzendkracht zich naar de onderneming moet begeven en tot wie hij zich moet richten.*

Opmerkingen :

- *de werkpostfiche is niet verplicht voor functies zonder risico en waarvoor geen medisch toezicht verplicht is, bvb administratieve functie zonder regelmatig gebruik van beeldschermen of magazijnbediende, en dergelijke meer*
- *PI adviseert dat voor elke arbeidersfunctie een werkpostfiche opgesteld wordt, omdat deze nog informatie bevat over de risico's en de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen*
- *zelfs indien geen werkpostfiche gebruikt wordt, moet volgende informatie toch steeds doorgegeven worden aan de uitzendkracht :*
 - *de in te nemen werkpost*
 - *de vereiste kwalificatie*
 - *het resultaat van de risico-analyse*
 - *de werkkledij*
 - *de te dragen persoonlijke beschermingsmiddelen*

Nota : het ter beschikking stellen en het onderhouden van de werkkledij en de persoonlijke beschermingsmiddelen zijn **de verantwoordelijkheid van de inlener**. Op basis van een commerciële overeenkomst kan echter de praktische uitvoering van de verantwoordelijkheid, nl. de levering van de werkkledij en/of persoonlijke beschermingsmiddelen ook door de uitzendkantoren gebeuren.

Bijlage 3

Algemeen principe van de bescherming van de jobstudent

De studenten-werknemer wordt in de wetgeving voor veiligheid en gezondheid gelijkgesteld met jongeren.

Men gaat ervan uit dat de student een bijzondere bescherming nodig heeft, vermits hij geen ervaring heeft met het arbeidsmilieu en zijn werkzaamheid niet kadert in zijn beroepsopleiding.

De inlener-werkgever dient daarom in zijn algemene risicoanalyse en globaal preventieplan rekening te houden met eventuele tewerkstelling van jobstudenten en moet daarom bijzondere beschermingsmaatregelen voorzien of bepaalde jobs slechts onder bepaalde voorwaarden aan jobstudenten toevertrouwen.

Naast dit algemeen principe zijn er in de wetgeving ook uitdrukkelijke bepalingen die bepaalde jobs verbieden of onder beperkte voorwaarden toelaten .

Preventiebeleid

a. Vóór de tewerkstelling : risicoanalyse

Alvorens studenten-werknemers tewerkgesteld worden dient de werkgever-inlener een risicoanalyse op te maken om de nodige preventiemaatregelen te kunnen nemen. Deze risicoanalyse maakt deel uit van het globaal preventieplan dat elke onderneming dient op te stellen.

Het resultaat van deze risicoanalyse dient aan het uitzendbureau medegedeeld te worden via de werkpostfiche, indien men een jongere wenst ter beschikking te stellen.

b. Aandachtspunten

- De risicoanalyse dient rekening te houden met de lichamelijke en de geestelijke gezondheid, het gebrek aan ervaring, het niet bewust zijn van de risico's doordat de ontwikkeling van de jongere nog niet voltooid is.
- Evalueren van :
 - uitrusting en inrichting van de arbeidspost
 - aard en intensiteit van de blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentia
 - gebruik agentia en arbeidsmiddelen
 - arbeidsorganisatie
 - niveau opleiding

Maatregelen

Wanneer uit de evaluatie specifieke risico's blijken moeten volgende maatregelen genomen worden:

- algemene preventiemaatregelen voorzien in de Codex en het ARAB
- verbieden van bepaalde werkzaamheden, zie punt 5
- gezondheidstoezicht, zie punt 6

Verboden werkzaamheden

a. Algemene bepaling (Codex, titel VIII, hoofdstuk II, art. 8)

Het is verboden student-werknemers op het werk arbeid te laten verrichten die als gevaarlijk wordt beschouwd zoals die :

1. welke de student-werknemers, objectief gezien, lichaaamlijk of psychisch niet aankunnen ;
2. waardoor de student-werknemers blootgesteld worden aan giftige, of carcinogene stoffen, stoffen die erfelijke genetische veranderingen veroorzaken, stoffen die tijdens de zwangerschap schadelijke gevolgen hebben voor de foetus of die voor de mens anderszins schadelijke chronische werking hebben ;
3. welke blootstelling aan ioniserende straling meebrengen ;
4. welke risicofactoren voor ongevallen inhouden waarvan vermoed kan worden dat jongeren, doordat ze nog niet veel inzicht hebben in veiligheid of onvoldoende opgeleid zijn, deze meestal niet beseffen of kunnen voorkomen ;
5. welke de student-werknemers blootstellen aan extreme koude of hitte, of aan lawaai of trillingen.

b. Bijzondere bepalingen

Deze algemene principes worden in de wetgeving verder verduidelijkt door het opsommen van de specifieke werkzaamheden die verboden zijn.

Dit betreft namelijk :

1. Arbeid die blootstelling meebrengt aan ioniserende straling en werken in een omgeving met overdruk, zoals in hogedrukruimten, caissonarbeid of diepzeeduiken.
2. Arbeid die blootstelling meebrengt aan biologische agentia van de groepen 3 en 4, zoals opgegeven in de bijlage 1 van het KB van 4/08/1996 (zie Codex over het welzijn, titel V, hoofdstuk III).
3. Arbeid die blootstelling meebrengt aan :
 - a) chemische stoffen en bereidingen, opgesomd in het KB van 11/01/1993 tot regeling van de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten,

en het KB van 24/05/1982 betreffende stoffen die kunnen gevaarlijk zijn voor de mens of voor zijn leefmilieu en ingedeeld als giftig (T), zeer giftig (Tx), bijtend (C) of ontplofbaar (E).

b) stoffen en bereidingen opgesomd in hogergemelde KB's, die ingedeeld zijn als schadelijk (Xn) en die daarenboven aangeduid zijn met één of meer van de volgende R-standaardzinnen :

- ❖ R 39 : gevaar voor zeer ernstige onherstelbare effecten ;
- ❖ R 40 : mogelijke gevaren voor onherstelbare effecten ;
- ❖ R 42 : kan overgevoeligheidsreacties bij inademing veroorzaken ;
- ❖ R 43 : kan overgevoeligheidsreacties bij aanraking met de huid veroorzaken ;
- ❖ R 45 : kan kanker veroorzaken ;
- ❖ R 46 : kan erfelijke, genetische schade veroorzaken ;
- ❖ R 48 : gevaar voor ernstige schade aan de gezondheid bij langdurige blootstelling ;
- ❖ R 60 : kan de vruchtbaarheid schaden ;
- ❖ R 61 : kan schade veroorzaken aan het ongeborn kind.

c) stoffen en bereidingen opgesomd in hogervermelde KB's, die ingedeeld zijn als irriterend (Xi) en die daarenboven aangeduid zijn met één of meer van de volgende R-standaardzinnen :

- ❖ R 12 : zeer licht ontvlambaar ;
- ❖ R 42 : kan overgevoeligheidsreacties bij inademing veroorzaken ;
- ❖ R 43 : kan overgevoeligheidsreacties bij aanraking met de huid veroorzaken.

d) stoffen en bereidingen geïsoleerd in het KB van 2/12/1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk (zie Codex over het welzijn, titel V, hoofdstuk II).

4. Arbeid waarbij het niet mogelijk is door analyse vast te stellen of de grenswaarden voor volgende stoffen voortdurend worden nageleefd :

- ❖ Lood : grenswaarde $0,15 \text{ mg/m}^3$, namelijk : gesmolten lood en loodverbindingen met uitzondering van soldeersel, stof van lood en loodverbindingen aangewend in fabrieken en reparatiewerkplaatsen voor loodaccumulatoren en loodhoudende verfstoffen aangebracht met het pistool of door middel van elektrostatische procédés ;
Loodchromaat (Cr) : grenswaarde $0,012 \text{ mg/m}^3$
Loodarsenaat : grenswaarde $0,15 \text{ mg/m}^3$
- ❖ Kwik of kwikverbindingen : grenswaarde
alkylverbindingen : $0,01 \text{ mg/m}^3$ - korte tijdswaarde (STELL) : $0,03 \text{ mg/m}^3$
anorganisch en metallisch kwik : $0,025 \text{ mg/m}^3$
arylverbindingen : $0,1 \text{ mg/m}^3$
- ❖ Koolstofdissulfide : grenswaarde 31 mg/m^3
- ❖ Fluor en zijn verbindingen : grenswaarde $1,6 \text{ mg/m}^3$ - STELL : $3,1 \text{ mg/m}^3$
- ❖ Arseenverbindingen : grenswaarde $0,1 \text{ mg/m}^3$

- ❖ Anorganische fluoride : grenswaarde 2,5 mg/m³ en korte tijdswaarde 3,1 mg/m³
- ❖ Benzeen : grenswaarde 3,2 mg/m³
- ❖ Tetrachloorkoolstof of koolstoftetrachloride : grenswaarde 31 mg/m³ - STELL : 63 mg/m³
- ❖ 1,1,2,2-tetrachloorethaan : grenswaarde 7 mg/m³
- ❖ Pentachloorethaan : grenswaarde 40 mg/m³

De hogervermelde grenswaarden worden als nageleefd beschouwd indien de grenswaarde gedurende een lange periode niet wordt overschreden.

In de praktijk betekent dit dat :

- Het arbeidsproces als dusdanig erkend is door de minister van Tewerkstelling en Arbeid.
- Een voortdurende automatische meting wordt gekoppeld aan een alarmsysteem.
- Wanneer uit de metingen blijkt dat de concentraties niet hoger liggen dan één vierde van de achturengrenswaarde mits respect van de korte tijdswaarde (STELL).

5. Volgende procédés en werkzaamheden :

- ❖ Vervaardiging, gebruik, distributie met het oog op het gebruik, opslag en vervoer van springstoffen of van projectielen, ontstekingsmiddelen of diverse voorwerpen die springstoffen bevatten
- ❖ Arbeid in persluchtcaissons en onder overdruk
- ❖ Werk waarbij gebruik gemaakt wordt van apparaten voor de vervaardiging, de opslag of het vullen van reservoirs met ontvlambare vloeistoffen en met samengeperste gassen, vloeibare of opgeloste gassen
- ❖ Werkzaamheden die een ernstige brand of zware ontploffingen kunnen veroorzaken
- ❖ Grond- en stutwerk bij uitgravingen van meer dan 2 m diep waarvan de breedte op halve diepte kleiner is dan de diepte ; werk dat instortingen kan veroorzaken
- ❖ Besturen van graafwerktuigen en –machines
- ❖ Besturen van machines voor het heien van palen
- ❖ Besturen van hefwerktuigen en het geleiden van de bestuurders ervan met signalen
- ❖ Slopen van gebouwen
- ❖ Oprichten en afbreken van stellingen
- ❖ Las- of snijwerk met de elektrische boog of met de brander in tanks
- ❖ Gebruik van schiethamers
- ❖ Onderhoud, reiniging en herstel van hoogspanningsinstallaties in transformatorhuisjes ; arbeid met gevaren op het gebied van hoogspanningselektriciteit
- ❖ Laden en lossen van schepen
- ❖ Snoeien en vellen van hoogstammige bomen en behandelen van rondhout
- ❖ Bedienen, in metaalbedrijven, van fabricage- en transportinrichtingen die grote risico's kunnen vormen voor de veiligheid van het personeel, zoals hoogovens,

smeltovens, convertoren en gietijzermengers, smeltpannen, warmwaisen ; bedienen van coalcars, coke-cars en uithaalmachines in cokesfabrieken

- ❖ Arbeid met gevaarlijke machines, behalve wanneer de machine vast is voorzien van afdoende beschermingsinrichtingen die onafhankelijk werken van de bediener
Als gevaarlijke machines worden beschouwd :
 - de volgende houtbewerkingsmachines : cirkelzagen, lintzagen, vlakbanken, vandiktebanken, frezen, pennenbanken, kettingfrezen, gecombineerde machines ;
 - de volgende leerlooierijmachines : walsmachines, pers- en schaafmachines, machines voor het gladschuren, karrewalsen, stolmachines en vacuüm-droogmachines ;
 - de volgende metaalpersen : schroefpersen met wrijvingskoppeling, excenterpersen met mechanische, pneumatische of hydraulische koppeling, hydraulische persen ;
 - de persen voor het vormen van plastische stoffen ;
 - de mechanisch bewogen metaalscharen en snijmachines ;
 - de valhamers.
- ❖ Procédés en werkzaamheden bedoeld in bijlage II betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk
- ❖ Werkzaamheden met wilde of giftige dieren
- ❖ Schilderwerk waarbij gebruik wordt gemaakt van loodwit, loodsulfaat of enig product dat die pigmenten bevat, indien het loodgehalte groter is dan 2 gewichtsprocent berekend in metallische toestand
- ❖ Werk aan of met kuipen, bassins, reservoirs, korfflessen of buikflessen die chemische agentia bevatten, bedoeld in bijlage II
- ❖ Arbeid met een door machines bepaald werktempo en met prestatiebeloning

6. De aanwezigheid van jongeren op het werk op volgende plaatsen :

- ❖ Plaatsen waar werkzaamheden worden verricht die ernstige branden of ontploffingen kunnen veroorzaken, zoals :
 - de vervaardiging van vloeibare zuurstof en waterstof ;
 - de vervaardiging van collodion, celluloid, ontvlambare gassen en vloeistoffen ;
 - de destillatie en raffinage van koolwaterstoffen voortkomende uit petroleum en steenkool ;
 - het vullen van verplaatsbare recipiënten met samengeperste gassen, vloeibare of opgeloste gassen andere dan lucht, onder een druk van meer dan 1 kg/cm².
- ❖ De lokalen bestemd voor de autopsiediensten ;
- ❖ De plaatsen in de vilbeluiken waar kadavers en krengeu behandeld en bewerkt worden ;
- ❖ De lokalen waar dieren worden geslacht ;

- ❖ De lokalen waar werkzaamheden worden verricht die een risico inhouden van contact met cyaanwaterstofzuur of met elke stof die dit zuur kan vrijmaken ;
- ❖ De lokalen of bouwplaatsen waar door werkzaamheden of werken asbestvezels kunnen worden vrijgemaakt.

Verboden werkzaamheden voor student-werknemers afwijkingen

- **Betreffende alle verboden werkzaamheden, behalve het besturen van de gemotoriseerde transportwerktuigen.**

Indien

- ❖ de studenten-werknemer ouder is dan 18 jaar, (dus vanaf zijn 18de verjaardag)
- ❖ zijn studierichting overeenstemt met de werkzaamheden waarvoor de verbodsbepalingen geldt,
- ❖ de werkgever-inlener het advies van het comité voor preventie en bescherming (en indien dit niet aanwezig is van de syndicale afvaardiging) en van de dienst voor preventie en bescherming (de interne en de externe dienst indien daar beroep op gedaan wordt) gevraagd heeft,

gelden de bovenvermelde verbodsbepalingen niet en mag de studenten-werknemer wel tewerkgesteld worden.

Dit betreft dus in het bijzonder studenten-werknemers, afkomstig van het hoger technisch onderwijs, waar dit risico normaal aanwezig is.

- **Het besturen van gemotoriseerde transportwerktuigen.**

Onder een gemotoriseerd transportwerktuig verstaat men alle voertuigen op wielen, uitgezonderd voertuigen op rails, die zijn bestemd voor het vervoeren, het trekken, het duwen, het heffen of het stapelen en het wegzetten van stellingen en lasten van ongeacht welke aard en die worden bediend door een bestuurder die hetzij naast het transportwerktuig meeloopt, hetzij meerijdt op het chassis bevestigde meestijgende bestuurdersplaats (bv heftruck).

Het **besturen** van de gemotoriseerde transportwerktuigen is in principe **verboden voor alle studenten-werknemers**.

Studenten-werknemers ouder dan 18 jaar (vanaf zijn 18de verjaardag) mogen echter **niet-stapelende gemotoriseerde transportwerktuigen met geringe hefhoogte bedienen**, dit betreft:

- ❖ *een platformtruck*: een transportwerktuig waarbij de last op een vast platform of op een andere niet-hefbare inrichting wordt vervoerd
- ❖ *een palettruck*: een niet-stapelende heftruck met geringe hefhoogte met een gesteunde vork voor het vervoer van paletten
- ❖ *een platformheftruck*: een heftruck met een hefplatform met geringe hefhoogte.

Onder volgende voorwaarden :

1. De werknemer voldoende betrouwbaar en bevoegd is : dit wil zeggen een opleiding en instructies daartoe heeft ontvangen, bijvoorbeeld voorafgaande opleiding en begeleidende periode met een ervaren persoon
2. De bedieningsorganen vereisen een permanente actie van de bestuurder en komen automatisch in de neutrale stand wanneer ze los gelaten worden.
3. De snelheid is maximaal 6 km/uur voor toestellen met meelopende bestuurder en maximaal 16 km/uur voor toestellen met meerrijdende bestuurder.

Definitie van de student-werknemer

« *Alle studenten die overeenkomstig titel VI van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, met de werkgever een arbeidsovereenkomst hebben gesloten voor een tewerkstelling als student, met uitzondering van de categorieën van studenten die zijn uitgesloten volgens artikel 122 van diezelfde wet, doch met inbegrip van de studenten die ten minste 6 maanden werken, voor zover zij dit niet gedurende een ononderbroken periode van 6 maanden bij dezelfde werkgever doen.* » (Codex Titel VIII hst II art.2, 4°)

De studenten die een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten moeten afsluiten voldoen aan de volgende vier voorwaarden :

1. Niet meer onderworpen zijn aan de voltijdse leerplicht. Deze leeftijdsgrens ligt op 15 jaar, voor zover de jongeren die hun eerste twee jaar van het middelbaar onderwijs hebben beëindigd, zoniet ligt de leeftijdsgrens op 16 jaar.
2. Een van beide
Ofwel :
onderwijs met voltijds leerplan volgen verdeeld over minstens zes halve dagen per week, geen onderwijs met beperkt leerplan (dit is minder dan 15 u per week), geen avondonderwijs
Ofwel
deeltijds onderwijs volgen **en** nog aan volgende bijkomende voorwaarden voldoen :
 - niet reeds met een deeltijdse arbeidsovereenkomst of stage-overeenkomst werken
 - niet een leertijd doormaken met een industriële leerovereenkomst of een leerovereenkomst van de Middenstand
 - enkel als student werken tijdens hun schoolvakanties (die niet dezelfde duur hebben als de schoolvakanties van het middelbaar en hoger onderwijs)
3. Zij geen overbruggingsuitkeringen of werkloosheidsuitkeringen ontvangen.
4. Zij niet sedert meer dan zes maanden werken (op basis van de duur van het contract).

Indien de werknemer aan hogervermelde voorwaarden voldoet moet de tewerkstelling gebeuren via een contract van student-werknemer

Indien één van hogervermelde voorwaarde niet vervuld is kunnen deze studenten niet met een studenten-contract werken, maar kunnen zij in bepaalde gevallen wel met een gewone arbeidsovereenkomst tewerkgesteld worden.

Samengevat wordt het overgrote deel van de studentencontracten gedekt door volgende definitie:

Studenten van minimum 15 jaar

- die onderwijs met volledig leerplan volgen en
- arbeid verrichten
- buiten de lesuren, tijdens het weekend, of de schoolvakanties
- tegen loon
- onder gezag van de werkgever .